

Ingen er glemt – rejs jer og kæmp Imod liberalisme, krig og undertrykkelse

Rosa Luxemburg og Karl Liebknecht
– Lærestykker i klassekampens barske virkelighed

Kjeld 'Nalle' Christensen

Forlaget Arbejderen

Ryesgade 3F
2200 København N
Telefon: 35 35 17 87
Mail: info@kommunister.dk
Web: www.kommunister.dk

Layout og tryk:
Forlaget Arbejderen
© januar 2010

ISBN: 978-87-89599-77-9

Ingen er glemt – rejs jer og kæmp Imod liberalisme, krig og undertrykkelse

Karl og Rosa døde i kampen for fred, socialisme og et menneskeværdigt samfund. De blev myrdet af kontra-revolutionære frikorpsfolk d. 15. januar 1919.

Dette skete efter at de revolutionære kræfter var blevet undertrykt med blod og terror af hæren, højreradikale frikorps og i fuld forståelse med den socialdemokratiske regering.

Lige siden deres begravelse i 1919 er Karl og Rosa blevet mindet ved den årlige mindedemonstration, hvor hundreder tusinde af kommunister og socialister har deltaget.

Det er ingen sørgemarch, men en markering for fortsat kamp for solidaritet, fred og socialisme.

Rosa Luxemburg og Karl Liebknechts kamp for fred, menneskeværd og socialisme, og det grusomme mord på dem, har rørt og inspireret millioner af mennesker overalt på jorden

af Kjeld 'Nalle' Christensen

Historien om Rosa Luxemburg og Karl Liebknecht har som årene er gået nærmest fået et skær af kult eller myte over sig.

Der er imidlertid intet hverken kultisk eller mytisk over dem. De var mennesker af kød og blod, som levede et liv med familie, venner og kammerater. De levede med store forhåbninger – store skuffelser, og de formåede i en hård tid at holde ryggen rank og stå fast. Utallige er de kunstneriske udtryk deres liv og skæbne er skildret i. Det være sig i bilde, digt, sang, film eller skuespil.

Deres kamp for fred, menneskeværd og socialisme og det grusomme mord på dem, har rørt og inspireret millioner af mennesker overalt på jorden.

Historien om deres liv og kamp, og ikke mindst deres egne taler og skrifter, har været – og er fortsat – lærestykker i klassekampens barske virkelighed.

Det er sagt så tit, »at intet rovdyr er farligere, end en kapitalist der bliver truet på pengepungen«. Dette udsagn viste sig at være den kyniske lære af de historiske begivenheder, der fandt sted i Tyskland efter nederlaget i første verdenskrig, revolution, kejserrigets sammenbrud og efterfølgende revolutionsforsøg.

Rosa Luxemburg

Rosa Luxemburg blev født i 1871 i en lille polsk by. Hun voksede op som barn og ung i Polen. Hun studerede nationaløkonomi og kunne kun gennemføre sine studier i udlandet.

Her blev Rosa Luxemburg grebet af den store og brede tyske arbejderbevægelse. Hun trådte ind i Socialdemokratiet i 1898 og skrev ved sin indtræden: »At jeg først må hente mine epauletter i den tyske bevægelse, det ved jeg! Men jeg vil gøre det på venstrefløjen, hvor man kæmper mod fjenden og ikke på højrefløjen, hvor man indgår kompromisser med fjenden«.

I sit korte liv nåede hun, foruden et væld af breve og artikler, at skrive nogle væsentlige værker om økonomi og om det nødvendige opgør med revisionismen.

Karl Liebknecht

Karl Liebknecht blev født i 1871 som søn af en af det tyske socialdemokratis skabere – Wilhelm Liebknecht.

Denne havde levet et liv som revolutionær socialist. Han deltog i revolutionen i 1848-49. Han blev fængslet men flygtede i eksil til London og trådte i forbindelse med Marx og Engels. Han vendte tilbage til Tyskland i 1862 og dannede sammen med August Bebel et lille marxistisk parti, der siden sluttedes sammen med andre til SPD – Tysklands Socialdemokrati.

Som medlem af rigsdagen i Nordtyskland talte Wilhelm Liebknecht mod krigen imod Frankrig 1870 – og fængsledes. Resten af sit liv brugte han rigsdagens talerstol til at tale magten midt imod og som redaktør af partiavisen Vorwärts indtil sin død 1900.

Karl Liebknecht fulgte i faderens solide fodspor og levede sit liv som kæmpende socialist. På mange punkter kom hans liv til at ligne sin fars, og som sin far talte han magten midt imod fra rigsdagens talerstol, i bøger, avisartikler og på massemøder.

Karl Liebknecht uddannede sig til sagfører og drev en sagførervirksomhed sammen med sin bror.

Fra århundredeskiftet og frem til første verdenskrig var Karl Liebknecht ledende indenfor den socialdemokratiske ungdomsbevægelse og var formand for Socialistisk Ungdoms Internationale. Han repræsenterede Socialdemokratiet i rigsdagen fra 1912.

Vi vil ikke have krig

Mens imperialisterne forberedte sig på den helt store røverkrig, voksede revisionismen indenfor de førende socialdemokratier – med det tyske som det største og stærkeste.

I årene op til verdenskrigen blev der afholdt adskillige kongresser og konferencer i Anden Internationales regi. I 1907, 1910, 1912 og 1914 erklærer Europas socialdemokrater højtideligt, at de vil bekæmpe krigens kræfter og at arbejderne ikke skal puttes i uniform for at kæmpe for kejserne, kongerne og krigsspekulanterne.

På samme vis blev det på alle Internationales ungdomskonferencer, og endvidere på de internationale kvindekongresser besluttet at kæmpe mod krigen. Det blev aftalt, at hver national fraktion af Anden Internationale skulle stemme imod krigsbevillinger i deres nationale parlament, og standse krigen inden den brød ud.

Trods revisionisternes større og stadig stærkere indflydelse i det tyske socialdemokrati, havde de dog aldrig vovet at sætte sig op imod disse beslutninger. Det skulle tids nok komme at forræderiet slog helt igennem.

Så sent som 25. juli 1914 udsendte SPDs ledere en appel til arbejderklassen, hvori der stod: »Den herskende klasse, som i fredstider undertrykker jer, foragter jer, udnytter jer, vil bruge jer til kanonføde. Overalt må råbet lyde i herskernes ører, 'Vi vil ikke have krig! Længe leve den internationale solidaritet!'«

Allerede 4. august samme år stemte et stort flertal af SPD's gruppe i det tyske parlament for at regeringen skulle støtte krigen økonomisk. Ud af 110 mandater stemte kun 14 imod og fulgte den vedtagne linie i partiet. De 96 andre stemte for krigsbevillingerne med bortforklaringer om, at krigen var en realitet og Tyskland var omgivet af fjender.

Ved dette forræderi mod partiets program og paroler, blev Socialdemokratiet stuerent i kejserens, junkernes og storkapitalens øjne. Partiets presse blev tilladt på kasernerne, og socialdemokratiske rigsdagsmænd blev modtaget i audiens hos kejseren. Der havde ligget fuldt færdige planer om arrestation og internering af ledende socialdemokrater, men disse blev skrinlagt. SPD havde vist sig som et 'nationalt og ansvarligt parti, som man kunne samarbejde med'.

Stemte imod krigsbevillinger

Karl Liebknecht stemte ved den allerførste afstemning om krigsbevillinger *for* disse, under hensynet til enheden i partiet. Dette fortrød han bitterligt, og stemte derefter altid *imod*.

På et tidspunkt er oppositionen i Socialdemokratiet dog blevet så kuet af hetz og trusler at de makker ret. Kun Karl Liebknecht stemmer imod og bruger rigsdagens talerstol til at afsløre kejserens, generalernes, junkernes, storkapitalens og de ledende socialdemokraters rænkespil og krigsgalskab.

Der opstår tumultagtige scener med råben og skrigen fra de agtværdige rigsdagsmedlemmers side, og Karl Liebknecht bliver nærmest smidt ud fra rigsdagsbygningen, mens tilråb som agent og landsforræder fyger om ørerne på ham. På grund af sin parlamentariske immunitet kan man ikke arrestere ham, men han bliver indkaldt til landeværnet. Da han ikke lader sig kue, bliver han senere ekskluderet fra Socialdemokratiet og sendt i fængsel af flere omgange.

Krigsmodstanden vokser i den socialdemokratiske rigsdagsgruppe, og den 21. december 1915 stemmer 20 socialdemokrater imod den 5. krigsbevilling. Krigsmodstanden vokser også med rivende hast i befolkningen.

Spartakusforbundet

1. januar 1916 afholdes den første konference i Spartakusforbundet, og få dage efter dukker et flyveblad op, som agiterer mod krigen og som er underskrevet med navnet Spartakus.

Det er Karl Liebknecht, der skriver de første flyveblade under dette navn. Navnet går videre til et blad ved navn Spartakusbreve. Det første nummer af dette udkommer i september 1916 og er skrevet af Rosa Luxemburg.

Den 1. maj 1916 bliver et vendepunkt i modstanden imod krigen. Trods undtagelsestilstand og mødeforbud indkalder Spartakusforbundet til demonstrationer for brød, frihed og fred.

I Berlin og andre byer møder titusinder op for at demonstrere, men bliver hurtigt overfaldet og splittet af politi og militær. På Potsdamer Platz er titusinder forsamlet og Karl Liebknecht holder tale. Han når at sige to sætninger: »Ned med krigen! Ned med regeringen!« Derefter bliver han lynhurtigt anholdt og ført bort. Demonstrationen bliver opløst med vold, men kampene i Berlins gader varer ved resten af aftenen.

Militærdiktatur

Karl Liebknecht bliver anklaget for højforræderi og får to og et halvt års fængsel. Da der udbryder strejker og protester mod dommen – og Karl Liebknecht appellerer, bliver den skærpet til fire års tugthus. En række andre ledende socialister bliver også arresterede, blandt andre Franz Mehring og Rosa Luxemburg.

Undtagelsestilstandens regler gav myndighederne ret til at fængsle enhver i op til tre måneder, men reelt var der indført militærdiktatur, og Rosa Luxemburg blev først løsladt i november 1918 i forbindelse med den tyske revolution.

Fængslingen bragte dog hverken Karl Liebknecht eller Rosa Luxemburg til tavshed. Bag gitrene skrev de begge flyveblade og artikler, som ad uransalige veje kom frem til kammeraterne udenfor og blev trykt i titusindvis. Endvidere skrev de en del breve til familie og venner, som senere er udgivet.

Rosa Luxemburgs breve til Sophia Liebknecht – Karl Liebknechts kone – giver et helt andet billede af hende end det, der i den tyske presse og propaganda var almindeligt. I den rigstyske og socialdemokratiske presse blev hun udlagt som en kynisk og kold terrorist, »blodige Rosa«, men i hendes breve får man et billede af et fint og følsomt menneske.

Nyt socialdemokrati imod krigen

I 1916 bryder en stor gruppe ud af Socialdemokratiet SPD og danner et nyt parti – de Uafhængige Socialdemokrater, USPD. I denne gruppe indgår også Spartakisterne. USPD er først og fremmest imod krigen, og flertallet er midtersøgende socialdemokrater.

Den tidligere så stærke socialdemokratiske arbejderbevægelse er nu reelt splittet.

SPD, der er ledet af Friedrich Ebert, Philipp Scheidemann og Gustav Noske er revisionistisk, højreorienteret og nationalistisk.

USPD er en broget flok af midtsøgende revisionister, der er imod krigen, og venstresocialdemokrater, der står fast på de vedtagne revolutionære principper. De sidste skiller sig mere og mere ud, og er samlet i Spartakistforbundet, som senere bliver til KPD – Tysklands kommunistparti.

Matroserne i Kiel

Under indtryk af den russiske februarrevolution gør matroserne i Kiel oprør i sommeren 1917. Oprøret bliver slået ned, og som et resultat af dette følger massearrestationer, lange fængselsstraffe og to dødsdomme.

De dødsdømte er de to ledende matroser af oprøret – Max Reichpietsch og Albin Kōbis. De to matroser måtte sendes helt til Kōln for at blive skudt, da ingen militære enheder i det nordlige Tyskland ville påtage sig opgaven. Overalt i Tyskland opstår der strejker, som kræver brød og fred.

For at stoppe strejkerne, sender man tusindvis af arbejdere fra den strejkeramte rustningsindustri til fronten som soldater. Dette er, mildt sagt, ikke nogen genistreg fra de herskendes side. Det er nogen af de mest klassebevidste og kampberedte arbejdere fra storindustrien, der nu kommer i forbindelse med de krigstrætte frontsoldater. Herved øges arbejdernes viden om situationen ved fronten, og soldaterne bliver vidende om kampen på hjemmefronten. Dette øger deres fælles bevidsthed om, at krigen må standses – og kejseren og generalerne skal smides ad helvede til.

Den 7. November 1917 udbryder den socialistiske revolution i Rusland, og sender rystelser rundt om hele kloden. I Tyskland bliver nyheden herom også modtaget med begejstring af det arbejdende folk og de krigstrætte soldater. Selv langt ind i det socialdemokratiske parti ytrer man begejstring. Det giver håb om at få afsluttet krigen og selv få skabt et andet Tyskland.

Scenen var nu sat for en revolution også i Tyskland.

Revolution og nederlag i Tyskland

Den 3. november 1918 bryder oprøret ud i Kiel. Den røde fane hejses overalt i byen. Forud er gået flere dage med kampe og massearrestationer af revolutionære arbejdere og matroser

Den store socialistiske Oktoberrevolution i Rusland i 1917 rystede hele verden og gav inspiration til befolkningerne i hele det krigstrætte Europa. Overalt udbød der strejker, oprør og revolutionsforsøg.

I Tyskland var den sociale nød stor. Utilfredsheden med sulten og de store ofre i krigen førte til de mest omfattende kampe udenfor Rusland. Tyskland var det land i Europa, der var mest modent for en revolution – og den kom i november 1918.

Krigen var tabt, men generalerne ville under ingen omstændigheder påtage sig ansvaret for nederlaget. General Ludendorff, og bag ham generalfeltmarskal Hindenburg, optog forbindelse med Socialdemokratiet

SPD gennem dets ledere Friedrich Ebert og Philipp Scheidemann og anmodede dem om at træde ind i en parlamentarisk regering.

På denne vis blev en myte skabt om, at hæren ikke havde tabt krigen, men at det var politikerne og befolkningen der havde svigtet. Denne »dolkestødsteori« skulle senere blive flittigt brugt af de højreorienterede frikorps og nazisterne.

For at gå med i en regering med monarkisterne blev de lovet en ny forfatning. Der skulle indføres et parlamentarisk styre med et stærkt beskåret monarki. Det var således en revolution fra oven som man mente kunne tilfredsstille masserne, og afbøde en større revolution fra neden.

Efter pres fra store arbejder- og soldaterdemonstrationer løslades Rosa Luxemburg, Karl Liebknecht og andre politiske fanger i oktober.

Arbejder-, bonde- og soldaterråd

Den 3. november bryder oprøret ud i Kiel. Den røde fane hejses overalt i byen. Forud er gået flere dage med kampe og massearrestationer af revolutionære arbejdere og matroser. Den 4. november danner over 40.000 revolutionære det første arbejder- og soldaterråd på tysk grund.

Overalt i Tyskland bryder der nu opstande ud og der oprettes arbejder-, bonde- og soldaterråd efter sovjetisk forbillede. Den 7.-8. november udråber Bayern sig til en selvstændig rådsrepublik og efter få dage er de 60 største byer i Tyskland i hænderne på de revolutionære.

I Berlin er der udbrudt generalstrejke og byen er i oprør. Efter utallige forsøg fra kejseren, generalerne og de herskende klasser på at slå revolutionen ned, trækker de sig ud af regeringen og hele magten overgår til Friedrich Ebert og SPD. Ebert har tidligere udtalt »at han hader revolution som pesten«, og han prøver derfor at dæmme op for, at den skal udvikle sig i socialistisk retning.

Under pres fra den berlinske arbejderklasse og de oprørske soldater, udråber socialdemokraten Phillip Scheidemann republikken Tyskland fra rigsdagsbygningen – underforstået den borgerlige demokratiske republik.

Dette sker på trods af, at Friedrich Ebert havde en aftale med hærledelsen, om at kejserdømmet skulle fortsætte som et stækket konstitutionelt monarki.

Den socialistiske republik

Samme dag, den 9. november 1918 om eftermiddagen, udråber Karl Liebknecht »den demokratiske socialistiske republik Tyskland« fra balkonen på det gamle preussiske kongeslot i Berlin.

Revolutionen er på march. Kejseren er afsat og republikken udråbt, men forvirringen i arbejderklassen og blandt soldaterne er stor. Skal revolutionen stoppe her, og blot indføre nogle nødvendige reformer? Eller skal den føres videre i en total omvæltning, som skal føre til socialismen?

Den 9. november besætter berlinske tillidsmænd Rigsdagen. De indkalder til møde næste dag, for at oprette en provisorisk regering bestående af delegerede fra Berlins fabrikker og kaserner. For stadig at have indflydelse på udviklingen går SPD også med til mødet. På dette møde sikrer socialdemokraterne sig flertallet, og magten bliver lagt i hænderne på et »Råd af folkebefuldmægtigede«.

Magten blev vundet ved at sætte hele SPDs stærke organisationsapparat og presse ind og splitte enheden mellem arbejderråd og soldatteråd. Især de krigstrætte soldater lod sig narre med løfter om fred, hjemsendelse og reformer.

Dobbeltmagt

Kejseren er afsat, og republikken indført. Der er en dobbeltmagt i landet, bestående af den borgerligt demokratiske regering, med Ebert i spidsen, og »Rådet af folkebefuldmægtigede« styret af Ebert og SPD.

Dette 'Råd' har ingen reel magt, og bliver kynisk brugt til at splitte de revolutionære kræfter. Der bliver, både fra 'Rådets' og Eberts side, opfordret til ro og orden. Soldaterne skal trække sig tilbage til kasernerne, og arbejderne skal smide deres våben væk og gå tilbage til deres fabrikker. Mange lader sig lokke i troen på de socialdemokratiske løfter, og smider deres våben i de berlinske kanaler og går hjem.

Alt imens de opretholder en 'revolutionær' facade – både Ebert og Scheidemann ses iført røde armbind under møderne, og taler med svulstighed om solidaritet – forhandler Ebert, Scheidemann og Noske med det gamle regeringsapparat, storkapitalen og – ikke mindst – med generalstaben om en løsning til at få standset revolutionen inden den udvikler sig i retning af socialisme.

De indgår en borgfred, som blandt andet indebærer, at officererne kan vende tilbage til hæren med fuld myndighed, at den private ejendomsret vil blive respekteret og at stridsspørgsmål mellem arbejdere og arbejdsgivere skal løses af »paritetiske mæglingskommissioner«.

Die Rote Fahne

Rosa Luxemburg og Karl Liebknecht så stadig tydeligere sammen sværgelsen mod revolutionen og arbejderklassen, og gik til modangreb i artikler, taler og løbesedler.

Spartakusforbundet var blevet udviklet og bedre organiseret. Spartakisterne havde besat et borgerligt blad- og forlagshus, hvorfra man udsendte mængder af flyveblade og ikke mindst deres egen avis, »Die Rote Fahne«.

Allerede den 11. november 1918 afholdtes et møde i Spartakusforbundets ledelse, hvor man analyserede den revolutionære situation. Her blev man enige om, »at det endnu ikke var klart, hvad der var revolutionens sociale kerne, at revolutionen først lige var begyndt, og at det øjeblik, hvor de sande revolutionære kunne stille sig i spidsen for den, endnu ikke var indtrådt«. Man nedsatte en centralkomite – med blandt andre Rosa Luxemburg, Karl Liebknecht og Wilhelm Pieck, den senere præsident i DDR. Yderligere besluttede man, at 'Die Rote Fahne' skulle udkomme regelmæssigt.

Dette møde var det første seriøse skridt til dannelsen af et selvstændigt revolutionært parti, og var også reelt et brud med USPD, de uafhængige socialdemokrater.

Revolutionen på et sidespor

Rosa Luxemburg beskrev situationen meget præcist : »Revolutionen er begyndt. Det er ikke jubel over det, vi har nået, eller triumf over den styrtede fjende, vi har brug for, men den strengeste selvkritik og jernhård koncentration af energien om at føre det videre, som vi har begyndt. For det, vi har nået, er lidet, og fjenden er ikke styrtet.

Endnu før revolutionen har vundet styrke, fået flugt, taget tilløb, bliver dens eneste livskraft, dens socialistiske og proletariske karakter, behændigt tryllet bort. Regeringen rangerer revolutionen ind på et sidespor«.

Karl Liebknecht understregede: »Der er en gabende modsigelse mellem den tyske revolutions hidtidige politiske form og dens hidtidige sociale indhold! I sin politiske form er den en proletarisk aktion, i sit sociale indhold en borgerlig reform«.

Kun enkelte steder i Tyskland tiltvang arbejder- og soldaterrådene sig den egentlige magt og ophævede de gamle magtorganer. Kun i Bremen, Hamburg og til dels i Bayern lykkedes det at gøre op med borgerskabets og junkernes statsmaskineri, og selv der varede det ikke ret længe.

Rød Garde

Da arbejderrådene i Berlin begyndte at oprette en 'Rød Garde' og opfordrede socialistiske arbejdere til at melde sig til denne, satte den socialdemokratiske regering soldaterne på kasernerne op mod dem. Regeringen bildte soldaterne ind, at en bevæbning af arbejderne var udtryk for mistillid til dem.

Efter en del debat, frem og tilbage, tilbagekaldte arbejderrådene deres beslutning. Samtidig oprettede Berlins militære kommandant, højresocialdemokraten Otto Wels, et 'Soldatenwehr', der kun skulle være underlagt regeringen.

Det gamle statsapparats bevarelse og genindførelse af officerernes kommandomyndighed lettede en hurtig konsolidering af kontrarevolutionens kræfter.

Et vigtigt middel til mobilisering af alle 'ordenskræfter' mod revolutionen og rådene var parolen om indkaldelse af en konstituerende nationalforsamling som 'folkemagtens' øverste organ, og afskaffelse af arbejder- og soldaterrådene. Denne parole blev bakket op af både det højresocialdemokratiske SPD, men også af de centristiske socialdemokrater i USPD – med blandt andre Karl Kautsky og Rudolf Hilferding. USPDs ledere hævdede, »at et borgerligt demokrati åbnede op for socialistiske perspektiver«.

Overfor denne vildledning af masserne stod Spartakisterne med deres klare krav, her formuleret af Rosa Luxemburg: »Af revolutionens mål følger klart den vej den må gå – af opgaven følger metoden. Al magt til den arbejdende masse, til arbejder- og soldaterrådene«.

Konstituerende Nationalforsamling

Valget stod nu mere og mere klart. Rådsmagt eller nationalforsamling? Socialistisk demokrati, styret fra neden? Eller borgerligt skindemokrati, styret fra oven?

I sine ledesætninger fra den 28. november 1918 påpegede Karl Liebknecht, at proletariatet måtte danne en arbejder- og soldaterrådsregering for hele Tyskland, fratage kapitalisterne deres politiske magtstilling og gennemføre radikale sociale, økonomiske og kulturelle forandringer. Det borgerlige demokrati var 'et forfalsket demokrati'.

Det havde været en svær vej for de tyske revolutionære, at nå frem til dette principielle standpunkt. Det faldt dem endnu sværere, at løse den praktiske opgave at overbevise rådene i Tyskland om, at de skulle gribe magten. Rådene kunne på dette tidspunkt have gjort det, men de ville ikke. De revolutionære var for få og for dårligt organiserede. Der manglede en stærk samlende kraft, som var organiseret, skolet og disciplineret – et revolutionært parti.

Da den tyske rigskongres for arbejder- og soldaterråd trådte sammen i Berlin den 16. december stod det klart hvordan magten var i skred. Kun 10 delegerede fra Spartakisterne, 80 fra USPD og 400 fra SPD. Højresocialdemokraterne havde således et stort flertal på kongressen på trods af, at 250.000 arbejdere deltog i en revolutionær demonstration foran bygningen, hvor kongressen blev holdt.

Demonstrationen krævede, at Rosa Luxemburg og Karl Liebknecht skulle have adgang til kongressen, hvilket blev pure afvist. Kongressen vedtog at nedlægge arbejder- og soldaterrådene og gav afkald på rådsmagten. Den overgav ikke blot den udøvende, men også den lovgivende magt til regeringen, og fastsatte valg til den Konstituerende Nationalforsamling den 19. januar 1919.

Hermed havde de tyske råds øverste organ begået politisk selvmord. Mange af rådene ude i landet havde ikke til sinds at nedlægge sig selv, og ville fortsætte den revolutionære udvikling. En forholdsvis fredelig etape af revolutionen gik mod sin afslutning.

Efter kongressen var kontrarevolutionen på march. Ebert sendte tropper mod de revolutionære matroser, som havde forskanset sig i og omkring det gamle kongeslot i Berlins midte. Der var heftige kampe, og mange matroser blev skudt – det var den 24. december, siden kaldt 'blodjulen'.

Tysklands Kommunistiske Parti

Efter nederlaget på kongressen, og USPDs opførsel, brød Spartakisterne definitivt med disse, både organisatorisk og ideologisk.

Fra den 30. december 1918 til den 1. januar 1919 fandt den stiftende kongres i Tysklands Kommunistiske Parti, KPD sted i Berlin. Mange foruden Spartakisterne tilsluttede sig det nye parti, og et stort arbejde med organisation og skoling blev sat i gang. Partiets første ledelse kom til at bestå af Karl Liebknecht, Rosa Luxemburg, Wilhelm Pieck, Franz Mehring, Leo Jogiches, Fritz Heckert og Herman Duncker.

I begyndelsen af januar nåede den tyske revolution sit dramatiske højdepunkt. Den socialdemokratiske regering afsatte den 4. januar Berlins politipræsident Emil Eichhorn fra sin post. Han var meget afholdt af arbejderne, og var medlem af USPD. Dagen efter nedlagde 150.000 arbejdere arbejdet, og gik på gaden med krav om hans genindsættelse.

Tillidsmænd fra hele byen nedsatte en revolutionskomite, blandt hvis medlemmer var George Ledebour og andre fra USPD samt Karl Liebknecht og Wilhelm Pieck. Revolutionskomiteen erklærede generalstrejke og opfordrede til demonstrationer under parolen »Ned med regeringen Ebert-Scheidemann«.

Da 500.000 arbejdere gik på gaden den 6. januar, tøvede revolutionskomiteen og lod masserne stå uden ledelse. USPDs ledelse havde, bag ryggen på arbejderne, indledt forhandlinger med regeringen og gjort det muligt for denne at vinde tid til at få tropper ført frem. KPDs centralkomite trak sine medlemmer ud af revolutionskomiteen, hvis skændige passivitet den ikke ønskede at dække over.

Bevidst provokation

Det viste sig nu tydeligt, at fyringen af Berlins politipræsident var en nøje planlagt provokation, og at arbejdernes reaktion på denne skulle bruges som påskud til at sende tropper ind. Ebert havde besluttet, at Berlins revolutionære skulle knuses, og dermed starte en kontra-revolutionær offensiv over hele landet.

Højresocialdemokraten Gustav Noske havde ingen betænkeligheder ved at påtage sig funktionen som øverstbefalende for de kontrarevolutionære styrker. »En skal jo være blodhund«, sagde han, og sendte hæren og de højreorienterede frikorps ind i Berlin for at slagte arbejderne.

Den 11. januar 1919 rykkede tropperne massivt ind i Berlin, mange små modstandslommer blev nedkæmpet. Kun i avisen 'Vorwaerts' redaktionsbygning, som var besat af arbejderne, og i politipræsidiets – Berlins politigård – blev der ydet organiseret modstand. Der var heftige kampe, og først ved hjælp af artilleri og flammekastere blev modstanden brudt.

Der udspillede sig nu en 'heksejagt' på revolutionære i hele byen. Fanger blev mishandlet, og hundredvis af arbejdere blev skudt, i gårde og gaderne, efter at være taget til fange. Den hvide garde foranstaltede et terrorregime, og højresocialdemokraten Gustav Noske indskrev sig, fra denne og de senere begivenheder som den indtil da, største arbejdermorder i Tysklands historie.

Overalt i Berlin dukkede der flyveblade og plakater op med direkte opfordring til at myrde arbejderlederne Rosa Luxemburg og Karl Liebknecht.

Mordene

Trods terroren ville Karl og Rosa ikke opgive deres arbejde på 'Die Rote Fahne', men fortsatte til det sidste med at skrive opråb og artikler. Kammerater tilbød at få dem ud af Berlin og til Bremen, som stadig var i arbejderne hænder. De afslog begge dette, da de ikke ønskede at flygte når arbejderne kæmpede og døde i gaderne.

Den 15. januar, samme dag som han blev myrdet, havde Karl Liebknecht en artikel på forsiden af 'Die Rote Fahne' med overskriften: 'Trotz alledem'. Han skrev: »Vores skib følger en lige kurs, fast og stolt til målet. Og om vi stadig lever, når målet er nået, følger vi vort program. Det vil lede den befriede menneskehed. På trods af alt – Trotz alledem«.

Om aftenen bliver de arresteret og ført til gardekvalleriskytte divisionens stabskvarter på Hotel Eden. Her bliver de mishandlet – Karl bliver hårdt såret af et geværkolbeslag i hovedet – og senere bliver de smidt i to biler, som officielt skulle køre dem til Moabtfængslet. På vej gennem Tiergarten hev officererne Karl ud og skød ham ned bagfra 'under flugtforsøg'.

Senere blev Rosa myrdet i en bil. Hendes mordere surrede ståltråd om liget og smed det i Landwehrkanalen. Hendes lig bliver først fundet i maj 1919. Man kendte deres mordere, men de blev aldrig dømt, trods

mange senere forsøg på at stille dem for retten. Ham, der skød Karl Liebknecht, døde først i 1967 i Vesttyskland. Han døde af alderdom og med militær statspension.

Begravelsen af Karl Liebknecht og de andre faldne i januarkampene udviklede sig til en kæmpedemonstration. På trods af undtagelsestilstand, demonstrations- og forsamlingsforbud deltog 100.000 i sørgemarchen. Under trusler om skydning, fortsatte demonstrationen tværs gennem Berlins gader, med vajende røde faner og kampsange, ud til det der nu er mindelund for faldne revolutionære. Berlins arbejdere var ikke knækket. Senere, i maj, gentog det samme sig, da man havde fundet liget af Rosa Luxemburg.

Efterskrift

Karl Liebknecht og Rosa Luxemburgs betydning for den tyske arbejderklasse og stiftelsen af det revolutionære parti er heroisk og kan næppe overvurderes. Trods mange politiske fejltrin i en vanskelig og turbulent epoke, fandt de frem til, at et brud med revisionismen var nødvendigt, og at skabelsen af et nyt revolutionært arbejderparti – et kommunistisk parti – var den eneste vej at gå.

På trods af kontrarevolutionens sejr og blodige undertrykkelse over hele Tyskland i de følgende måneder, voksede det kommunistiske parti – KPD – sig stort, og blev det største og stærkeste af de kommunistiske partier i Vesteuropa indtil Hitlers statskup i 1933.

Den første mindemarch var begyndelsen til en fast tradition i midten af januar. Alle årene siden 1919, undtagen under Hitlerdiktaturet, er revolutionære socialister og kommunister mødtes for at mindes mordene på Rosa Luxemburg, Karl Liebknecht og de tusinder andre faldne.

Det er blevet til, ikke blot en mindedemonstration, men en demonstration hvor de nye krav og paroler føres frem.

ORGANISER DIG

Folkemagt er bedre end pengemagt. Socialisme er både solidarisk og vedvarende energi.

Kæmp med - bliv kommunist!

Indsendes til:

Kommunistisk Parti · Ryesgade 3F^{1.} · 2200 Kbh. N

- ☐ Jeg vil gerne vide mere om Kommunistisk Parti
- ☐ Jeg vil gerne kontaktes af nærmeste partiafdeling
- ☐ Jeg vil gerne prøve dagbladet Arbejderen i 2 måneder for 225 kr.

www.kommunister.dk

www.arbejderen.dk

Navn:

Adresse:

Postnr. og By:

Tlf./email: